

Úsáid do theanga

Bladair na Beacha agus na Blathanna

Dá mbéinn in ann an aibítear a ath-eagrú chuirfinn ‘u’ agus ‘I’ le chéille
Daw maying in awn un abbey-tor ah ah-agroo ‘hurhing u oguss I le ‘hayla
If I could rearrange the alphabet, I’d put U and I together

An bhfuil fhios agat cén meachain atá ag Mathúin Bán an Mholl Thuaidh? Níl fhios agam ach oiread ach bhris sé an leach oighear!
Un will iss ogut cane maa-cun ataw egg Maa-hoon bawn un mull hooey? Kneel is sock irid, ock vrish shay un lock eye-err!
Do you know how much a polar bear weighs? Neither do I, but it broke the ice!

Luí do mhéar agus cuimil é ar éadaí an té ar roghnaigh tú agus abair ‘an féidir liom cabhrú leat na headaí fliuch sin a bhaint’
‘Un faydur lum cowroo latt nuh haydee fluck shin a wvint’
Lick your finger, touch your choosen one on their clothing and say - Can I help you out of those wet clothes?

Bhí go leor le h’ól agam agus tá coma níos fearr ag teacht ort
Vee guh lore le hole ogum oguss taw kumma niece farr egg chockt urt
I’ve had quite a bit to drink, and you’re beginning to look pretty good.

Seanfhocail

Is maith an cearc ná beireann amuigh.
The good hen doesn’t lay outside.

Is mac do mhac go bpósfaidh sé. Ach is iníon d’iníon go dtéir i gcré.
A son is a son until he marries. But a daughter is a daughter till she is buried in the clay

Is buan fear ina dhúiche fhéin.

A man is brave in his own back yard.

Aithníonn ciaróg ciaróg eile.
A beetle recognizes another beetle (It takes one to know one.)

Fíricí Ait

Nuair a bhíonn mná crosta le fear, caitheann 40% dóibh a bhróga leo.
When women are angry with a man, 40% of them throw their shoes.

Is féidir le fir cló níos lú a léamh na mná; tá cloisint níos géire ag mná
Men can read smaller print than women; women can hear better then men.

Is dóchála de seacht go leith n-uaire go rachaidh fear nár phós go oispidéal na ngealt ná fear atá pósta.
People who have never been married are seven and a half times more likely to be admitted to a psychiatric facility than married.

Deineann fir 29% de nigh na héadaí chuile seachtain. Ní bhíonn muinín ach ag 7% des na mna go ndeinfidh said i gceart é.
Men do 29% of the laundry each week. Only 7% of women trust their husbands to do it correctly.

Nathanna Baoth

An taon uair a osclaíom mo bhéal ná chun mo throigheanna a athrú
The only time I open my mouth is to change feet.

Ní cheanóidh sonas airgead
Happiness can’t buy money.

Sáighfidh fíor chara sa tosach tú
True friends always stab you in the front.

Beidh orm smaoineamh air fé dhó sul ma thugam an tarna tuairim dhó
I’ll have to think twice about it before I give it a second thought.

Cúpla Focal

Tadhg Ó Rabhartaigh, (1909-1982) Múinteoir agus Scríbhneoir

Le Prionn Ó Duigneáin

Is le linn a thréimhse mar ardmháistir sa Cheardscoil i mBéal an Átha Mhóir, Co Liatroma a scríobh Tadhg Ó Rabhartaigh an t-úrscéal Thiar i nGleann Ceo a bhfuil cursíos ann ar shaol na mianadóirí i gceantar Airnigh, san áit sin a bhfuil Ros Comáin, Liatroim agus Sligeach buailte lena chéile. Foilsíodh an leabhar seo sa bhliain 1953 agus cuireadh athchló air i 1969. De réir nóta chlúdaigh an dara heagráin ‘chomh maith le cuntas réadúil ar mhianadóireacht guail in Éirinn agus ar na gábha a ghabhann leis, tugtar léargas ar stair shóisialta na ndaoine ó aimsir na dtiarnaí talún go dtí gur baineadh triail as an gcomharchumann. Fite fuaite tá eachtraí Chogadh na Saoirse agus scéal coscrach grá’.

Gar don Chlochán Liath, Co. Dhún na nGall a rugadh Tadhg sa bhliain 1909. I dtús a shaoil chaith sé tréimhsí ag sclábhaíocht in Albain, tréimhse acu ar an bhfeirm chéanna is a bhfuair a athair féin bás nuair a bhí Tadhg 16 bliana. Nuair nach raibh sé ach 18 mbliana fuair sé post páirtaimseartha ag múineadh ranganna Gaeilge i gCo. Shligigh agus dha bhliain ina dhiaidh sin fuair sé post buan i gCo. Liatroma. Mhúin sé in Airgneach, i Maothail, i mBéal an Átha Mhóir, i gCluainín Uí Ruairc agus i gCeann Locha. Ceapadh é ina ardmháistir ar an gCeardscoil i mBéal an Átha Mhóir i 1941 mar ar fhan sé go 1960. D’aistrigh sé go dtí Ceardscoil Loch an Iúir i gCo. Dhún na nGall

Tadhg Ó Rabhartaigh

agus bhí sé ansin go ndeachaigh sé amach ar pinsean i 1975.

Chomh maith le Thiar i nGleann Ceo, scríobh sé dhá úrscéal eile: Mian na Marbh, a bhaineann le saol na n-oibrithe Éireanacha in Albain, agus Gasúr de Chuid Bhaile na nGrág. D’aistrigh sé ceithre leabhar ón mBéarla. Ceann acu b’ea A Dúchas Gaelach, (Her Irish Heritage le Annie M.P. Smithson.) As na leabhair a fuair Tadhg formhór a chuid léinn ach b’é a fhear gaoil, an t-údar cáiliúil Seosamh Mac Grianna a mhúscail suim sa litríocht agus sa scríbhneoireacht ann.

Phós Tadhg Eibhlín Ní Ghabhna ó Airgneach agus bhí ocht nduine clainne acu, seachtar mac agus iníon. Fuair sé bás ar 7 Iúil 1982.

1.65 milliún cainteoirí Gaeilge

Páistí ó Gaelscoil Droma Rúisc ag a gcóisir san Óstan Bush. Chuir siad dráma Nollaig i láthair chomh maith le hamhráin agus ceol den scoth. Maith sibh go léir.